

## **C.1. Popularnonaukowe streszczenie projektu**

### **Zjawisko „powrotu przedsiębiorstw państwowych” we współczesnej gospodarce – identyfikacja, charakterystyka, skutki dla teorii ekonomii i polityki gospodarczej**

#### **1. Cel prowadzonych badań**

Procesy globalizacyjne związane z głębokimi przeobrażeniami technologicznymi wywołały w ostatnich 15–20 latach istotne zmiany funkcjonowania gospodarki w skali globalnej, jak i w skali poszczególnych systemów gospodarczych. Jednym z istotnych przejawów tych zmian jest generalne wzmocnienie zakresu i znaczenia autonomicznej polityki gospodarczej prowadzonej na szczeblu państw narodowych i wzrastająca rola przedsiębiorstw państwowych (pp) w gospodarce.

Głównym celem naukowym projektu jest empiryczna i teoretyczna analiza zjawiska określanego w literaturze jako „powrót przedsiębiorstw państwowych” („the return of state-owned enterprises”), a więc obserwowanego w ostatnich latach wzrostu zakresu i znaczenia przedsiębiorstw państwowych oraz szerokiego wykorzystywania funkcji właścicielskiej jako instrumentu polityki gospodarczej we współczesnych gospodarkach.

#### **2. Badania realizowane w projekcie**

Badaniom empirycznym poddanych zostanie ok. 25 celowo dobranych gospodarek świata, reprezentatywnych dla różnych typów systemów gospodarczych. Dla każdej z nich zostaną zebrane i usystematyzowane dane dotyczące zakresu i znaczenia pp w gospodarce oraz dane nt. nadzoru właścicielskiego i polityki właścicielskiej państwa, a także polityki oddziaływania na przedsiębiorstwa prywatne o charakterze właścicielskim. Zasadą będzie pozyskiwanie dla każdej badanej gospodarki danych z różnorodnych źródeł (dokumenty rządowe, statystyka publiczna, raporty różnych organizacji, listy rankingowe przedsiębiorstw, światowe bazy danych przedsiębiorstw) i ich wzajemna weryfikacja.

W ramach syntezy dokonana zostanie wielowymiarowa analiza zebranych danych przy użyciu narzędzi statystycznych i ekonometrycznych, zbudowany i przeanalizowany zostanie model regresji pokazujący związki między uzyskanymi w badaniach empirycznych charakterystykami dotyczącymi udziału i znaczenia pp w poszczególnych gospodarkach a podstawowymi charakterystykami makroekonomicznymi i instytucjonalnymi tych gospodarek w okresie lat 2008–2017.

Przy wykorzystaniu analizy skupień zostanie sporządzona typologia współczesnych gospodarek ze względu na zakres i znaczenie przedsiębiorstw państwowych.

#### **3. Powody podjęcia tematyki badawczej**

We współczesnej teorii ekonomii „głównego nurtu” istnienie przedsiębiorstw państwowych oraz traktowanie funkcji właścicielskiej jako specyficznego narzędzia polityki gospodarczej jest praktycznie nieuwzględniane. Zjawisko „powrotu przedsiębiorstw państwowych”, o ile badania empiryczne potwierdzą jego przypuszczalny zakres i znaczenie, oznaczające nową jakość w funkcjonowaniu współczesnych systemów gospodarczych, wydaje się na tyle znaczące, że jego pomijanie przez naukę ekonomii musi prowadzić do niepełnego czy wprost fałszywego opisu i rozumienia współczesnych systemów gospodarczych. Ten stan rzeczy tworzy przed nauką ekonomii nowe wyzwania oraz ważne i aktualne problemy badawcze. Analizowane zjawisko powinno znaleźć odzwierciedlenie w teoretycznych (makroekonomicznych i instytucjonalnych) ujęciach modelowych przekładających się na ujęcia aplikacyjne w postaci polityki gospodarczej.

Najprawdopodobniej wyniki badań pokażą istotne zróżnicowanie zakresu i znaczenia zjawiska „powrotu przedsiębiorstw państwowych” w skali globalnej. Można oczekiwać, że istnieją takie systemy gospodarcze, w których zakres i znaczenie pp są na tyle duże, że zarówno w ujęciu poznawczym, jak i w ujęciu aplikacyjnym, zjawiska tego nie wolno pomijać, ale są i takie, w których pp i funkcja właścicielska państwa odgrywają rolę nieistotną, a więc mogą być one ignorowane w modelowaniu makroekonomicznym i polityce gospodarczej. Takie wyniki badań miałyby istotne znaczenie dla teorii i metodologii ekonomii. Oznaczałyby bowiem podważenie zasady uniwersalności pewnej ważnej grupy praw i twierdzeń ekonomicznych na rzecz – prawdopodobnie – praw i twierdzeń kontekstualnych, słusznych jedynie w odniesieniu do określonego miejsca i czasu.